

Ik zie je overal, voor altijd

Yannic Han Biao Federer

Ik zie je overal, voor altijd

Uit het Duits vertaald door
Lotte Lentjes

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2025

De vertaler ontving voor deze vertaling een
projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

© Suhrkamp Verlag GmbH, Berlijn, 2025

Oorspronkelijke titel *Für immer seh ich dich wieder*

Copyright vertaling © 2025 Lotte Lentjes/

Em. Querido's Uitgeverij BV

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of open-
baar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van Em. Querido's
Uitgeverij BV, Weteringschans 259, 1017 XJ Amsterdam. Ook
tekst- en datamining van deze uitgave is niet toegestaan zonder
schriftelijke toestemming van de uitgeverij.

Omslag Roald Triebels

Omslagbeeld Anthony Arvin

Foto auteur Nordrhein-Westfälische Akademie der Wissen-
schaften und der Künste/Bettina Engel-Albustin 2025

Binnenwerk Perfect Service, Reeuwijk

ISBN 978 90 253 1999 1 / NUR 320

www.querido.nl

I

Het is al laat, maar we gaan toch nog even naar de supermarkt, zaterdag komen er vrienden langs. Charlotte loopt de gastenlijst na, ik til kratten in de winkelwagen, Kölsch en Helles, frisdrank en alcoholvrij bier, chips, zoute stengels, toastjes, Mikado. Daarna eten we een salade, moe en zwijgend, zij gaat naar bed, ik naar mijn bureau, zet de computer aan, de bureaulamp, sla het boek open. Ik werk tot vier, om halfvijf ga ik naar bed en val binnen een seconde in slaap.

Ik schrik wakker, ze staat voor me, er is iets mis, het is acht uur. Ze heeft buikpijn, zegt ze, hier, niet heel erg, het is waarschijnlijk niets, winderigheid van de salade misschien, of voorweeën, bandenpijn, zoiets. Ze gaat naar de dokter, gewoon voor de zekerheid, blijf rustig liggen, zegt ze, weet je het zeker, vraag ik, ja, tuurlijk, zegt ze, geen zorgen, en ze loopt de kamer uit.

Haar stem vanachter de deur, er is iets mis, ik sla de deken van me af, ze staat in de gang. Ik mag niet komen, zegt ze, van wie niet, vraag ik, van de dokter, zegt ze, ik moet naar het ziekenhuis. Waarom, vraag ik, geen idee, ze kijkt op haar telefoon, misschien zitten ze vol vandaag, of willen ze

vroeg het weekend in. Ik breng je wel, zeg ik, pak een shirt van de stoel, een broek, ja, is goed, zegt ze, haar gezicht vertrekt. Wat is er, vraag ik. Geen idee, zegt ze, ze houdt haar buik vast, het doet pijn en ik voel me niet zo lekker.

We bellen nog een keer, we komen er nu aan, zeggen we, de assistent zegt, oké, maar op eigen risico. Waarom doen ze zo moeilijk, zeg ik. Ja, zegt Charlotte, ze doen moeilijk. We zoeken toch het dichtstbijzijnde ziekenhuis op, ook daar willen ze ons niet, geen afdeling Neonatologie.

Voor ons een gebutste Golf, hij rijdt afschuwelijk traag en ik kan hem niet inhalen, in slow motion sukkelt hij richting de afslag, kruipt de uitvoegstrook op. Op de brug begint Charlotte te huilen. Hij is dood, zegt ze, ik voel hem niet meer, hij is dood. Ik zeg, hou op. Ik zeg, we gaan pas in catastrofes denken als het zover is. Ik zeg het echt. Eerst maar naar het ziekenhuis, zeg ik.

Eindelijk bij de parkeerplaats voor de afdeling Gynaecologie, er staat een beige Audi voor de slagboom, ik sluit aan, de achteruitrijlichten branden plots en de vrouw achter het stuur kijkt in de spiegel, ik vloek, ben opgefokt, zet de auto in z'n achteruit, laat de motor loeien, met een schok schieten we de stoep op, ze zou er nu uit moeten kunnen, maar ze bedenkt zich, trekt toch een kaartje, rijdt naar binnen. Ik vloek nog een keer, manoeuvreer de auto, hang uit het raam om op de knop te drukken, volg haar, maar er is nergens plek, alles staat vol, ik kan niet helder denken, ik vloek en ik vloek, draai achter de Audi de straat weer op en rijd een rondje om het parkeerterrein.

Laat me gewoon uitstappen, zegt Charlotte als we de inrit weer naderen, voor ons een vrachtwagen die de halve straat blokkeert, een bezorger duwt pallets van de laadklep, tegenliggers wurmen zich erlangs, ja, zeg ik, oké, ze stapt uit, gooit haar rugzak over haar schouder, haar rode sjaal wappert boven haar jas, ergens toetert iemand.

Doelloos rijd ik rondjes, zie een bord, volg het, maar de parkeerplekken zijn afgezet, werkzaamheden, ik rijd door, eindelijk een gaatje voor een winkel, bij de automaat zoek ik naar kleingeld, ik heb geen kleingeld, aan de overkant een kiosk, ik wil de man een briefje geven, kunt u wisselen? Hij schudt zijn hoofd, iedereen betaalt met briefjes, altijd maar briefjesbriefjes, niemand heeft kleingeld. Prima, zeg ik, leg een mueslireep op de toonbank en het briefje ernaast, hij foetert verder, briefjesbriefjes, terwijl hij muntjes uit de kassa pakt, mijn telefoon gaat, haar foto op het scherm, ik neem op, de man gebaart met de munten in zijn hand, wat ik precies nodig heb, drie keer twee en twee keer één, is dat goed, in orde zo, een onbekende stem aan de andere kant van de lijn, waar bent u, waar blijft u, kom naar de verlosafdeling, kom onmiddellijk naar de verlosafdeling.

Ik kan nog steeds niet helder denken en wat ik denk slaat nergens op, ik vloek, vloek bang en hulpeloos, gris het kleingeld van de toonbank terwijl de man maar tegen me blijft praten, briefjesbriefjes, ik ren naar de automaat, trek het papiertje uit de gleuf, leg het achter de voorruit, doe het portier op slot, prent me het huisnummer in waar onze auto voor staat, haast me naar het ziekenhuis.

Later vertel ik dit verhaal steeds opnieuw. Dat ik echt nog een parkeerkaartje ga halen en in de auto leg, zelfs aan het huisnummer denk, Zülpicherstraße 240. Dat ik überhaupt nog een parkeerplaats zoek, in plaats van de auto gewoon bij de ingang te laten staan met de alarmlichten aan, de portieren open, kan mij het schelen.

Alsmaar rechtdoor, zeggen ze bij de receptie, ik volg de arm van de man, loop door een gang die het gebouw in slingert, aan het eind een gesloten deur met een intercom, ik druk op de bel, zeg iets, er klinkt gezoem, weer een lange gang, iemand trekt me een kamer in.

Halfnaakt ligt ze daar, haar broek verfrommeld tussen haar benen, er zit bloed op, ze heeft gebloed, naast haar een arts die zwijgend naar een beeldscherm kijkt, de echokop over haar buik beweegt. Om ons heen mensen in het groen en blauw. Charlotte kijkt me aan. Ze huilt. Ze zegt: hij is dood. Zijn hartje klopt niet meer. Ik huil ook, kan niets zien, wil naar haar toe maar dat gaat niet, iemand haalt de rugzak van mijn schouders, helpt me uit mijn zware jas, duwt me aan de kant, laat me daar staan.

De hoofdarts praat langzaam en kalm. Tussen de placenta en de baarmoederwand is een hematoom ontstaan, de placenta is voortijdig losgekomen, voorzag onze zoon niet langer van zuurstof, er is geen meetbare hartslag meer. Het hematoom was volledig ingekapseld, zat onder de moederkoek, er kwam niets uit wat eerder opgemerkt had kunnen worden, het is pas net gescheurd, vandaar het bloed. Hij vindt het heel erg voor ons, zegt hij. Dat het een heel zeld-

zame complicatie is, zegt hij. Nee, zegt hij. Nee, zegt hij, u hebt niets verkeerd gedaan. Nee, zegt hij, hou op, u hebt niets verkeerd gedaan. Nee, zegt hij, echt niet. Nee.

Vervolgens heeft hij het over een natuurlijke bevalling, dat die gepaard gaat met bepaalde risico's maar nog steeds mogelijk is, achter hem wordt de verloskundige onrustig, als hij de kamer uit loopt komt ze naar ons toe, buigt zich over Charlotte heen, pakt haar bij de schouders. Je wilt geen natuurlijke bevalling, zegt ze, je wilt een keizersnee. Charlotte knikt. Veegt haar wangen af. Ja, zegt ze, ja, alsjeblieft.

Ze rijden Charlotte de gang op, ik zoek onze tassen en jassen bij elkaar, wankel erachteraan, in de verloskamer een vreselijk lawaai, werkzaamheden aan de gevel, alsof de boorhamer rechtstreeks in mijn slaap drilt. Ze wordt van de brancard op een bed getild, krijgt infuusnaalden in haar arm gestoken, in haar hand, elektroden op haar lichaam geplakt, een clip om haar vinger, gekleurde kabels bungelen aan een monitor, daarop haar bloeddruk, hartritme, zuurstofsaturatie. De operatiekamer is nog bezet, zegt iemand, over een halfuur kunnen ze opereren. De verloskundige buigt zich weer naar haar toe, kom eens hier, zegt ze, en ze slaat haar armen om Charlotte heen. De anesthesist geeft haar een klembord, hij stelt vragen, welke medicijnen ze gebruikt, of ze allergieën of intoleranties heeft, dan legt hij uit wat er straks gaat gebeuren. Ik ben bang, zegt ze, we letten goed op je, zegt hij, word ik wel weer wakker, vraagt ze, we houden je in de gaten, zegt hij, we letten goed op je, maar hij zegt niet gewoon: ja. Ze ziet bleek, kijkt me aan, zegt, bel iedereen, vertel wat er aan de hand is, ik knik, als-

of ik weet wat er aan de hand is, alsof ik het zou kunnen uitleggen. Ik loop de gang op, een man met een maxicosi, door zijn blik besef ik hoe ik eruit moet zien.

Ik bel Charlottes zus. Onze zoon is dood, zeg ik. Wat, zegt ze. Wat. Wat. Hoe kan dat nou. Dat kan toch niet. Ze huilt. Ik zeg, ze brengen haar nu naar de ok. Wat. Wat is er gebeurd, zegt ze. Wat is er gebeurd. Ik moet ophangen, zeg ik. Ik bel haar moeder. Onze zoon is dood, zeg ik, ze brengen Charlotte nu naar de ok. Wat, zegt ze, wat is er gebeurd. Wat. Ik moet ophangen, zeg ik, ik moet –. Ik bel haar andere zus, die neemt niet op. Ik bel mijn moeder. Ik praat met mijn moeder, ondertussen belt haar zus terug. Dan bel ik haar vader.

Ik ben terug, Charlotte oogt vaal, alle kleur is uit haar lippen, ik voel me niet goed, zegt ze, ik voel me helemaal niet goed. Het wordt hectisch, steeds meer groene en blauwe schorten die binnenkomen, naar buiten snellen, geroep op de gang. Ze kijkt naar haar monitor, o mijn god, zegt ze. We letten goed op je, iemand draait het beeldscherm weg, duidelijk een anesthesist, haar collega van daarnet is er niet meer, vast bij de andere operatie, denk ik, we houden je in de gaten, zegt ze, daar gaan we. De deur aan de overkant gaat open, de ruimte ziet er niet uit als een operatiekamer, toch rollen ze haar naar binnen, ik wil mee maar de verloskundige zegt, dat kan niet, algehele narcose, ze wordt geïntubeerd, mag ik haar nog een kus geven, vraag ik, ik wil haar nog een kus geven, ja, zegt ze, natuurlijk, maar haar lichaamstaal zegt nee, of: doe het snel, alles moet nu heel snel, ik kom amper bij haar, kus haar, zeg iets, zij ook, dan sta ik op de gang.

Wist ik op dat moment hoe belangrijk het was haar die kus te hebben gegeven, omdat het de laatste had kunnen zijn, een afscheid tussen kabels, slangen, paniek, doodsangst? Liet de verloskundige het daarom nog toe, omdat zij het ook voorvoelde, ook al was er amper nog tijd om deze dood te voorkomen, om in elk geval Charlottes dood te voorkomen?

Naast ons zijn ze nog steeds de gevel aan het openbreken, er is een verloskundige in opleiding bij me, ik breng je naar een andere kamer, zegt ze, daar is het rustiger, ik zeg, oké, raap onze jassen en tassen weer op van de grond, Charlottes bebloede spijkerbroek, haar ondergoed en hemdje, laat toch liggen, zegt ze, dat doe ik zo wel, ik breng alles naar je toe, kom, ze legt een hand op mijn rug, waar leren ze dat, zich zo over mensen te ontfermen, ik zeg, nee, zoek de tweede sok, kan de tweede sok nergens vinden, moet en zal de tweede sok vinden, vind hem tussen de zitbal en het verlosbed.

Vervolgens zit ik alleen in verloskamer vier, gedimd licht, kartonnen bekers en flesjes water, ik staar naar het verlosbed, naar de verschoontafel, naar de weegschaal voor de eerste controle, ik sta op, kijk uit het raam naar de binnenplaats, die donker is en verlaten. Ik bel Alex, hij gaat niet over, ik stuur een berichtje, kun je opnemen. Alsjeblieft. Hé, zegt hij, schraapt zijn keel, hé, wat is er? Onze zoon is dood, zeg ik, we zijn in het ziekenhuis. Jezus, zegt hij, wat is er gebeurd. De placenta is losgekomen, hij kreeg geen zuurstof meer, mijn kind is dood, gewoon zomaar. Jezus, Yannic, zegt hij, wat vreselijk. Ik ben bang, zeg ik. Ik ben bang dat ik straks in mijn eentje naar buiten moet. Waar

is Charlotte, zegt hij, hoe gaat het met Charlotte? Weet ik niet, zeg ik, ze wordt geopereerd. Ik ben bang, Alex. Stel dat ik straks in mijn eentje naar buiten moet. Stel dat ik in mijn eentje naar buiten moet. Haar moeder belt, ik zeg, Alex, haar moeder belt, hij zegt, ja, ja, natuurlijk, ik zeg, hallo Doris. Dan bel ik mijn vader. We zijn in het ziekenhuis, zeg ik, onze zoon is dood. O, zegt hij. O, zegt hij, o nee. Het is zo erg, zeg ik, het is zo afschuwelijk, hoe kan dat nou. Het is oneerlijk. Het is fout. Ik zeg, Charlotte is op de ok nu. Ik zeg, ik ben bang. Ik huil in de telefoon. O, zegt mijn vader. O nee.

Alex schrijft: Yannic, als je verder wilt praten kun je me altijd bellen, hè? Ik ben er.

Haar moeder schrijft: Vergeet ajb niet gebruik bloedverdunners te melden. Niet dat ze nog doodbloedt.

Mijn moeder schrijft: Je bericht is zo ontzettend verdrietig. Ik vind het zo zo zo erg voor jullie. Zeg tegen Charlotte dat ik aan haar denk en dat ik haar alle kracht en liefde toewens om hierdoorheen te komen. Ook voor jou natuurlijk. Ik zou willen dat ik je een knuffel kon geven en je kon troosten. Ik ben nog helemaal in shock. Kan het nauwelijks bevatten. Heel veel liefs voor jullie allebei. Dan belt ze, ik neem niet op, moet naar de binnenplaats kijken. Een zoutige aanslag op mijn brillenglazen, ik wrijf met het doekje, maar het haalt niets uit.

De hoofdarts. Uw vrouw is nog op de ok, zegt hij, maar het ergste is achter de rug. Ik zeg, oké. Oké, zeg ik. Hij vraagt of

ik onze zoon meteen wil zien of dat ik wil wachten tot ze wakker is. Wachten tot ze wakker is, zeg ik. Hij vraagt of we geestelijke bijstand willen. Ja, zeg ik. Katholiek of protestants, zegt hij. Protestants, zeg ik. Het ziekenhuis heeft een eigen begraafplaats, zegt hij. Dat is weliswaar een beetje ongebruikelijk, maar historisch zo gegroeid, het biedt in elk geval de mogelijkheid om te kiezen voor een collectieve begrafenis, we hoeven dan niets te regelen, niets te betalen, ze nemen alles uit handen en de ouders krijgen een uitnodiging voor de uitvaart, we hoeven niet meteen te beslissen, maar het is iets om over na te denken. Uiteraard kunnen we ook een particuliere uitvaartonderneming inschakelen om onze zoon op te halen, we kunnen de uitvaart ook zelf regelen. Ja, zeg ik, we begraven hem zelf. Goed, zegt hij, goed, ik wilde het alleen maar even gezegd hebben, zodat u het weet. Omdat er natuurlijk ook kosten aan verbonden zijn. Maar als u hem liever –. Ja, zeg ik. We doen het zelf. Goed, zegt hij. Goed. Nou, ik zal de geestelijk verzorger verwittigen. Ik knik, zeg, dank u, ja. En uw vrouw komt zo meteen hierheen om bij te komen. Oké, zeg ik. En hij: gecondoleerd met uw verlies. Het spijt me echt heel erg.

Ze is halfwakker als ze wordt binnengereden, begint meteen te lallen. Mijn kind, zegt ze, mijn kind is dood. Hoe kan dat nou. Ik hou haar hand vast, kus haar lippen, ze zijn droog en gebarsten. Gekleurde kabels aan de bewakingsmonitor, een slang aan de bloeddrukmanchet, dan nog een infuus, een katheter, een drain.

De verloskundige komt binnen, samen met haar stagiair, hun dienst zit erop, ze omhelzen ons, zeggen, we houden

contact, oké? Stuur ons een berichtje en laat weten hoe het gaat. Ja, zeggen we. Ja, bedankt. Het allerbeste, zeggen ze.

Er wordt op de deur geklopt, de verloskundige van de avondploeg, ze geeft me een blaadje. Kun je zijn naam voor ons opschrijven? Ja, zeg ik. Ja, natuurlijk. Dank je, zegt ze, ze laat ons alleen, ik ga aan het bed zitten, tussen de urinezak en het reservoir van de drain. Gustav, zeg ik, het is een Gustav, toch? Ja, zegt Charlotte, natuurlijk, Gustav. Onze kleine Gusti. Ik bekijk de Chinese namen die mijn tante wilde meenemen naar de tempel, dat moeten we nu zelf beslissen, zeg ik. Ja, zegt ze. Tian Ming, vraag ik. Ja, zegt ze, hemel en licht, toch? Ja, en het betekent ochtendschemering. Mooi, zegt ze, ja, Tian Ming. Ik knik, schrijf het op.

De monitor piept, we schrikken ervan, wat is dat, zegt ze, ik weet het niet, zeg ik, en ik druk op de bel, een verpleegkundige doet de deur open, bekijkt het apparaat, gewoon een storing, hij doet een beetje raar, geen zorgen, ze tikt een paar keer op de touchscreen, de melding verdwijnt. Ze is nauwelijks de deur uit of de piep is er weer, ik bel nog een keer, het duurt even, dan is ze terug, zet de monitor op stil, alles in orde, zegt ze, we kunnen dat bij ons ook zien. Later komt de anesthesist, ze vraagt hoe Charlotte zich voelt, tikt her en der op het scherm, trekt ten slotte de kabels uit de elektroden, de elektroden van haar huid. Heb ik die niet meer nodig, vraagt ze. De anesthesist schudt haar hoofd, nee, die heb je niet meer nodig. Mijn waarden zijn oké? Ja, de arts knikt, die zijn allemaal prima. Gelukkig, zegt ze. Ik wil namelijk nog niet dood. Nee, zegt de arts, je gaat ook niet dood. Gelukkig, zegt Charlotte.

Ze brengen Gustav in een kleine mand, zijn gezicht piept boven een deken uit met katten, olifanten en beren erop, ze zitten vrolijk op een soort schommel of houden zich eraan vast met hun pootjes, de schommels bungelen aan dikke touwen die aan turquoise sterren zijn vastgemaakt, ze dragen de babydieren de nacht door en daar zijn ze duidelijk blij mee, een van de kittens giechelt zelfs. Daaronder ligt Gustav, gewikkeld in een handdoek, hij draagt een muts van grijsgroene wol met een beige rand. De verloskundige slaat de deken en de handdoek terug, tilt hem voorzichtig uit de mand, behoedzaam, zijn voeten in gebreide sokken, ook grijsgroen en beige, op zijn romper grijze vlinders.

Ik leg hem op je borst, oké? Charlotte kijkt naar de verloskundige, oké, zegt ze, maar ik zie dat het haar eigenlijk te snel gaat, dat ze schrikt, dat ze hem misschien eerst even in zijn mandje had willen bekijken, zijn hand vast had willen houden, maar daar krijgt ze de kans niet voor, je kunt je hemd eventueel een stukje omhoogschuiven, zegt de verloskundige. Zo, vraagt Charlotte. Ja, precies, zegt de verloskundige, perfect.

Wil je wat foto's maken? Ja, zeg ik, ja, natuurlijk, ik sta op, zoek mijn telefoon, maak foto's: Charlotte, huilend, Gustav zijdelings op haar borst, onder de deken, haar rechterhand beschermend rond zijn schouders. Charlotte en Gustav in dezelfde positie, Charlotte kijkt op hem neer. Een foto van opzij: Gustavs gezicht tegen haar lichaam aan, haar vingers rond zijn armpje, daarboven haar vertrokken mondhoek. Dan Charlottes duim en wijsvinger, die zijn hand vasthouden. Dan Gustavs vingers op mijn uitgesto-

ken linkerhand. Dan zijn hand in die van mij. Dan een portret van Gustav, zijn armen gebogen, een soort vragend gebaar, maar vredig, alsof hij verzonken is in een diepe slaap.

Ik til hem op, ben bang iets verkeerd te doen, je kunt niets verkeerd doen, zegt Charlotte, maar ik weet niet zeker of dat zo is. Zijn voeten in mijn elleboogholte, zijn schouder tegen mijn buik, zijn hoofd in mijn handpalm, zijn gezicht naar mij toe gedraaid. Ik huil. Streel zijn neus, zijn wangen, en zijn mond en ogen bewegen een beetje, heel even verschijnen er kleine fronsrimpels op zijn voorhoofd, alsof ik hem stoor in zijn sluimerslaap. Het lijkt zelfs alsof hij ademt, zijn lichaampje beweegt op en neer, maar het is gewoon mijn lichaam dat onder hem beweegt, zijn longen hebben nooit de kans gekregen zich te ontvouwen, zijn nooit met lucht gevuld, hij heeft niet geschreeuwd, niet gehuild, niets, en terwijl ik hem liefkoos, met hem praat, besef ik dat ik zijn ogen nooit zal zien, nooit zal weten welke kleur zijn irissen hebben, hoe het is om door hem gezien, door hem herkend te worden, eerst als schim, dan als mens, ooit als vader. Papa genoemd te worden.

Ach Gustav, kleine Gustav, zeg ik. Dit was niet de bedoeling. Dit was helemaal niet de bedoeling. Hallo, zeg ik ook. Hallo, kleine Gustav. Hé. Hé, dag kleintje. Ik zeg: mijn zoon is dood. Mijn arme kleine zoon is dood. Hoe kan dat nou. Hoe kan dat nou. Het is zo oneerlijk. Het is zo verkeerd. Dat kan toch niet. Dat mag toch niet.

Ik maak een foto van Gustav terwijl hij in mijn armen ligt. Ik maak selfies van ons drieën. Geef eens hier, zegt Char-

lotte, ik geef haar de telefoon en ze maakt foto's van vader en zoon.

De geestelijk verzorger is er. Ze zegt dat ze het heel erg vindt voor ons. Ze geeft ons een metalen beeldje van een engel, messing of koper, denk ik, het ligt koel en zwaar in mijn hand. Ik zeg, hoe moet ik in een god geloven die mijn zoon van me wegneemt? Ze kijkt naar me. Mm-mm, zegt ze knikkend. Ik bedoel het helemaal niet retorisch, maar ze blijft me zwijgend aanstaren, op een gegeven moment zegt ze, ik zou jullie zoon nu kunnen zegenen als jullie dat willen. Oké, zeg ik. Ze spreekt een gebed uit waarvan ik nauwelijks iets meekrijg, ik zie alleen hoe ze rozenwater op zijn handen sprenkelt, op zijn voorhoofd, en ik huil op zijn romper, er loopt snot uit mijn neus, het druipt in mijn baard, vanaf het bed hoor ik Charlotte, ze snikt. Amen, zegt de geestelijk verzorger, amen, fluistert Charlotte, ik zeg niets, of misschien bedank ik haar.

Ik denk dat ze katholiek was, zegt Charlotte later. Ook dat nog, zeg ik. We lachen.

Op een gegeven moment is de verloskundige terug, het is gelukt, zegt ze, we hebben een familiekamer voor jullie. Dat is geweldig, zegt Charlotte. Ja, zeg ik, geweldig. Ik help de verloskundige het bed naar het midden van de kamer te loodsen, we leggen Gustav terug in zijn mand en zetten de mand bij Charlottes voeten, zodat ik hem in de gaten kan houden, de verloskundige staat aan de andere kant, zullen we zijn gezicht bedekken, vraagt ze, vanwege de mensen buiten, ik zeg, nee, hij is prachtig, iedereen mag hem

zien. Precies, zegt Charlotte, en de verloskundige zegt, helemaal goed, en als iemand erover begint, dan doe ik het woord, oké? Ja, zeg ik, ja, dank je. Tuurlijk, zegt ze, geen probleem. Er zit iets in haar stem, denk ik, in de manier waarop ze praat. Het helpt, het maakt het draaglijker. Ze trekt een metalen rek onder het bed vandaan, ik gooi onze jassen en rugzakken erop, Charlottes kleren prop ik in een linnen tas, dan gaan we de kamer uit. Waarschijnlijk zijn er mensen in de buurt, waarschijnlijk kijken ze ook, maar ik neem ze nauwelijks waar, ben alleen maar aan het vechten tegen de logheid van het bed op wielen, één keer druk ik op een knop om een deur open te maken, hou mijn ogen op mijn zoon, op Charlotte, op de slangen en zakken die nergens aan mogen blijven haken.

In de lift denk ik: waarschijnlijk zijn er mensen in de buurt, waarschijnlijk kijken ze ook, maar ik neem ze nauwelijks waar, ben alleen maar aan het vechten tegen de logheid van het bed op wielen. Ik probeer de gedachte van me af te schudden, haat mezelf omdat mijn hoofd al meepraat, al oefent en afweegt hoe ik het zou formuleren, hoe ik het zou vertellen, hoe ik de zinnen aan elkaar zou rijgen, waar ik iets zou weglaten en waar ik een verfraaiend detail zou toevoegen. Het is echt erg, zeg ik later, ik kan er niet mee stoppen, wat dan, zegt ze. Ik heb constant een literair stemmetje in mijn oor dat beschrijft wat er gebeurt, het is alsof er een radio achter mijn slaap zit die maar door blijft kakelen, alsof dit allemaal research is voor een verhaal, maar dit is geen verhaal, dit is de werkelijkheid, dit gebeurt echt, dit is ons zoontje, hij is dood en –, Charlotte schudt haar hoofd, natuurlijk ga je over Gustav schrijven,